

ЛИТЕРАТУРА

1. Statement on Management Accounting № 4T Practices and Techniques: Implementing Activity-Based Costing Institute of Management Accountants, September 30, 1993.
2. Statement on Management Accounting № 4EE Practices and techniques: Tools and Techniques for Implementing ABC/ABM, November 1998.
3. Garrison R. H., Noreen E. W. Managerial Accounting: Concepts for Planning, Control, Decision Making. 7th edition, IRWIN, 1994.
4. Аткинсон Э., Банкер Р., Каплан Р., Марк Янг С. Управленческий учет. — Издательский дом Вильямс, Москва, Санкт-Петербург, Киев, 2005.
5. Друри К. Управленческий и производственный учет. М., ЮНИТИ, 2003.

О. М. Коробко, канд. екон. наук, асистент,
Національний аграрний університет

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку економіки України значна увага приділяється питанням удосконалення управління. При цьому, як свідчить міжнародна та вітчизняна практика, важливим є розвиток його функцій та, зокрема, контролю.

На фінансовий контроль, як *функцію управління*, покладені завдання безперервного спостереження за процесом виробництва, розподілу, обміну і споживання суспільно необхідного продукту та їхня перевірка, а також виявлення порушень законності фінансово-господарської діяльності.

Міжнародна організація вищих контролюючих органів (INTOSAI) визначила, що організація контролю є обов'язковим елементом управління суспільними фінансовими ресурсами, оскільки таке управління тягне за собою відповідальність перед суспільством. Контроль — невід'ємна частина системи регулювання, метою якої є виявлення відхилень від прийнятих стандартів і порушень принципів законності, ефективності та економії витрачання матеріальних ресурсів на попередній стадії, щоб мати можливість притягнути винуватців до відповідальності, одержати компенсацію за збитки та розробити заходи щодо запобігання таким порушенням в майбутньому.

На сьогодні проблеми удосконалення фінансового контролю залишаються актуальними як з теоретичних так і з практичних питань.

Фінансовий контроль в Україні згідно з чинним законодавством здійснюють в межах своєї компетенції різноманітні органи державного управління України та підвідомчі їм організації. До складу таких структур належать Рахункова палата, Головне контрольне управління Президента України, Головне контрольно-ревізійне управління України, Державне казначейство України, Державна податкова адміністрація України, Державна митна служба України, органи банківського контролю, а також різноманітні державні підрозділи в межах їх повнова-

жень, що здійснюють відомчий фінансовий контроль. Контролюючі органи здійснюють оцінку процесу формування та ефективного використання фінансових ресурсів держави через систему законодавчих, організаційних, правоохоронних та інших заходів.

Згідно з чинним законодавством, органи, що контролюють окремі сторони діяльності підприємства, виконують повноваження тільки в межах своєї компетенції, яка визначається нормативно-правовими актами України. Таке різноманіття державних контролюючих органів у цілому дозволяє перевіряти і слідкувати за всіма сферами господарської діяльності в Україні та забезпечувати виявлення, локалізацію та усунення порушень наявних у фінансово-господарській діяльності суб'єктів господарювання та недопущення їх в майбутньому.

Головними завданнями контролюючих органів є здійснення попереднього, поточного та наступного (ретроспективного) контролю, які тісно взаємопов'язані між собою. Необхідно відмітити, що пріоритетним напрямом роботи був і залишається наступний (ретроспективний) фінансовий контроль, що передбачає перевірку правильності та законності проведених господарських операцій на підприємствах, виявлення порушень і зловживань. Тобто, поки що превалюють фіскальні методи роботи.

В той же час, ускладнення фінансових аспектів діяльності держави в ринкових умовах вимагає налагодження дійової та ефективної системи державного фінансового контролю. Такі умови передбачають зміни пріоритетів діяльності контролюючих органів, зокрема перспективою має стати поступовий перехід до фінансово-господарського аудиту та спрямування основних зусиль не лише на виявлення порушень, а й на попередження і недопущення втрат державних ресурсів [2].

Важливе значення при цьому надається аудиту ефективності виконання бюджетних програм, який спрямований на визначення ефективності використання бюджетних коштів для реалізації запланованих цілей та встановлення факторів, які цьому перешкоджають. Аудит ефективності здійснюється з метою розроблення обґрунтованих пропозицій щодо підвищення ефективності використання коштів державного та місцевих бюджетів у процесі виконання бюджетних програм.

Необхідно відмітити, що успішність робіт з попередження фінансових порушень значною мірою визначається рівнем взаємодії та співпраці контролюючих органів з іншими органами державної влади, суб'єктами господарювання, засобами масової інформації, наявністю у цій взаємодії надійного зворотного зв'язку. Зокрема, забезпечення публічності та прозорості інформації про основні напрями та результати роботи контролюючих органів сприятиме профілактиці зловживань у майбутньому.

Особливе значення в роботі контролюючих органів має податкове роз'яснення, що передбачає своєчасне інформування суб'єктів господарювання про нові нормативно — правові акти, зміни та доповнення до існуючих, а також пояснення порядку їх застосування на практиці. Крім того така робота проводиться у випадках неоднозначного трактування в нормативно-правових актах прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів.

Податкові роз'яснення мають досить важливе значення при здійсненні попереднього контролю, оскільки однакове розуміння тієї чи іншої норми податкового законодавства як суб'єкта господарювання, так і контролюючим органом, запобігає виникненню конфліктних ситуацій та порушень нормативно-правових актів.

Необхідно відмітити, що робота органів фінансового контролю з попередження фінансових порушень є частиною усієї системи управління державними ресурсами та відіграє провідну роль в економіці країни. Тому важливим напрямком на етапі удосконалення системи фінансового контролю є підвищення її ефективності, що в значній мірі залежить від розробки і реалізації єдиної його методології, яка повинна бути цілісно, будуватись на єдиних принципах, нормативах. Проте необхідно забезпечити чітке розмежуванням функцій і повноважень органів контролю, що дозволить усунути паралелізм і дублювання, та визначить принципи взаємодії з правоохоронними органами.

У загальному для посилення дієвості та ефективності фінансового контролю необхідно:

- удосконалити правове забезпечення діяльності контролюючих органів, що передбачає створення чіткої і повної нормативної та методологічної бази фінансового контролю;

- розширити комплексність ревізійних дій, зокрема результати перевірок мають надавати об'єктивні, ясні та вичерпні висновки щодо забезпечення законності, ефективності, фінансової дисципліни і раціональності в процесі формування; розподілу, володіння, використання та відчуження активів, що належать державі;

- активізувати аналітичну роботу з питань посилення фінансової дисципліни в державі, забезпечення виявлення чинників, що призводять до порушення фінансової і бюджетної дисципліни, злочинів в сфері економіки, розробити і внести пропозиції щодо змін в чинному законодавстві з метою усунення цих негативних явищ;

- забезпечити прозорість роботи контролюючих органів через активізацію і налагодження нових форм взаємодії з місцевими органами виконавчої влади та самоврядування.

Необхідно відмітити, що реалізація зазначених напрямків дозволить значно підвищити ефективність системи фінансового контролю .

ЛІТЕРАТУРА

1. *Калюга Є. В.* Фінансово-господарський контроль в системі управління: Монографія. — К.: Ельга, Ніка-Центр, 2002. — 360 с.
2. *Сивульський М. І.* ДКРС на шляху перебудови. // Фінансовий контроль № 3. — 2005. — С. 3—7.
3. *Барабаш Н. С., Никонович М. О.* Удосконалення системи державного фінансового контролю // Фінансовий контроль № 3. — 2005. — С. 44—47.
4. Про повноваження органів ДКРС // Фінансовий контроль № 2. — 2005. — С. 47—49.